

РАЗХОДИ ЗА ОПАЗВАНЕ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

1. Цел, същност и предназначение

Целта на статистическото изследване е да се осигури информация за разходите за опазване и възстановяване на околната среда. Те се измерват по текущи цени за съответната година. В тях се включват: разходи за придобиване на дълготрайни материални и нематериални активи с екологично предназначение /ДМА и НДМА – ЕП/; разходи за поддържане и експлоатация на ДМА – ЕП; разходи за извършване на мероприятия за опазване и възстановяване на околната среда; разходи за административна дейност, вкл. изплатени суми за работни заплати, социални осигуровки и надбавки на персонала, зает в административни дейности, свързани с опазване на околната среда. Тук са включени и данни за МОСВ и ИАОС, както и за районните инспекции за околната среда и други.

Разходите за придобиване на дълготрайни материални и нематериални активи включват: инвестирани средства за изграждане на обекти, модернизиране и разширяване на съществуващите ДМА – ЕП, както и тези за лицензи, ноу-хау, патенти и други; разходи за придобиване на апаратура за мониторинг и контрол.

Не се включват разходите за дейностите по охрана на труда (за придобиване на съоръжения, предназначени за опазване чистотата на въздуха и намаляване на шума и вибрациите в работните помещения).

Разходите за поддържане на дълготрайните материални активи с екологично предназначение и извършване на мероприятия за опазването и възстановяването на околната среда включват: разходите за експлоатация и поддържане на ДМА – ЕП; разходите за провеждане на мероприятия, несвързани с използване на ДМА – ЕП: рекултивация, химическа мелиорация, биологическа и интегрирана растителна защита, залесителни и озеленителни мероприятия, опазване на ландшафта, вкл. защитени територии и обекти; разходите за експлоатация и поддържане на апаратурата за мониторинг и контрол.

Допълнително разходите се разпределят по икономически елементи (съгласно международните изисквания от 2005 г. не се включват разходите за амортизация, които не се отчитат като разход за околната среда).

В разходите за околната среда не се включват изплатените суми от глоби и наложени санкции за нарушения на закони и подзаконови актове във връзка с опазването и възстановяването на околната среда.

Използваната методика за събиране на информация относно разходите за придобиване и поддържане на дълготрайните материални активи с екологично предназначение е в съответствие със Закона за счетоводството и националния сметкоплан в България.

Формулярът, с който се събират данните, е актуализиран и съобразен с последните изисквания на Европейските институции – Евростат (Статистическата служба на ЕС) и ОИСР, чиято основна цел е събирането на качествени и сравними данни за околната среда между страните от ЕС.

2. Обхват и източници на информацията

Разходите за опазване и възстановяване на околната среда се отчитат посредством изчерпателно наблюдение, в чийто обхват са включени стопанските субекти (фирми, организации, министерства, общински администрации и други), които са изразходвали средства за опазване и възстановяване на околната среда през съответната година. Изследването е годишно и се осъществява чрез статистически отчет за разходите за опазване и възстановяване на околната среда.

3. Дефиниции на показателите

Съгласно Регламент 58/97/ЕС на Структурната бизнес статистика (SBS), съоръженията за опазване на околната среда се разделят на два вида:

- **специализирани съоръжения за околната среда (end-of-pipe)** – включващи съоръжения, които не участват в производствения процес и служат само за намаляване замърсяването, което е резултат от производството.

- **интегрирани технологии (integrated technologies)** – елементи на производствения процес/технологии, в резултат на които се постига по-малко замърсяване на околната среда в сравнение с други подобни.

Разходите за придобиване на ДМА – ЕП са част от общите разходи за придобиване на дълготрайни материални активи в страната.

4. Използвани класификации и номенклатури

Основните използвани класификации и номенклатури са:

- Класификацията на направленията за околната среда – СЕРА (обща класификация, приета от Организацията на обединените нации (ООН) и Европейските статистики и счетоводители през 1994 г. , заменена през 2000 г. с нова, ревизирана версия (СЕРА 2000)
- Номенклатура на съоръженията за околната среда.

5. Срокове и начини за разпространение на резултатите от изследването

Срокът за разпространение на резултатите от статистическото изследване на разходите за опазване и възстановяване на околната среда се посочва в Календара за представяне на резултатите от статистическите изследвания на НСИ. Данните се публикуват един път годишно – окончателни данни. Резултатите от изследването се публикуват на Интернет страницата на НСИ – www.nsi.bg и в следните публикации:

- Публикация „Статистически годишник”
- Публикация „Статистически справочник”
- Публикация „България – статистическа панорама”
- Публикация „Околна среда”
- Брошура „България”